

СЛАВА

СВЕТИ АРХАНГЕЛ

S A D R @ A J

+	Beseda o sveti m an eli ma Bo` ji m	7
01.	An eli i qudi	9
02.	Sabor sveti h arhan el a i ostal i h bestel esni h si la	57
03.	Kult sveti h arhan el a Mi hai la i Gavril a	81
04.	O slavi ili krsnom i menu	97

Θ СВЕТНМ АНЂЕЛНМА БОЖЈНМ

Sveti an|el i su, bra}o, pri jateqi na{ i . Kad bi smo mi bi li ~i sti ji i pravedni ji nego { to smo, mi bi smo mogli re}i ~ak da su an|el i bra}a na{ a. Tel o na{ e smeta nam da i h vi di mo; gresi na{ i sputavaju nas da oseti mo bl i zi nu wi hovu. No ako nam je za sada uskra}eno vi |ewe an|el a Bo` ji h, nal o` ena nam je vera u wi h, propi sano po{ tovawe i preporu~eno sl avqewe ovi h di vni h sl avopojaca Tvor~evi h. Za sada, vel i m, uskra}eno nam je vi |ewe sveti h an|el a, al i ne zauvek. Kada smrt svu~e s na{ e du{ e svoj smrtni tel esni pokrov, mi }emo se sresti s wi ma l i cem u l i ce, i mesto vere opet }e bi ti vi |ewe. O kol i ka }e bi ti radost na{ a, kada se du{ e na{ e osl obode ovog progonstva i susretnu se s nebe-ski m gra|ani ma, s ovi m si novi ma Bo` ji m, koji ne znaju za greh, ni za starost, ni za smrt, ni za sva ova prokletstva, po koji ma mi gazi mo u ovom svetu kao po trwu! No za sada nam ostaje vera. Vera pak na{ a u an|el e ni je osnovana na ma{ ti qudskoj, nego na svedo~anstvu Bo` jem preko sveti h i pravedni h qudi , koji ma je bi l o dato od Boga da vi de an|el e.

i z besede Svetog vlasti ke Ni kol aja

Kasni je, jedan mi rjani n ga je, u prostoti srca svog, upi tao: „Ba} u{ ka, jes i li vi |ao zl e duhove?” On je s osmehom odgovori o: „Oni su odvratni . Kao { to je gre{ nome nemogu}e pogledati u svetl ost an|el a, tako je u` asno i besove vi deti , jer su odvratni ”.

@it i je svet og Seraf i ma Sarovskog

АНЂЕЛИ И ЈУДИ

СТВАРАЊЕ СВЕТА [01. 01]

Постање, глава 1

1. У почетку створи Бог небо и земљу.

Бог је прво створои анђеоски, невидљиви свет, па видљиви свет са свим најразличитијим створењима и, на крају - човека.

Анђели су обдарени раскошним духовним даровима, са много мање ограничења него људи. Анђели сагледавају бескрајну премудрост Божију много даље и дубље него људи, и зато неуморно славе Бога. Њихова служба, коју они испуњавају у савршеној послушности вољи Господњој, је да буду весници, гласници Божији.

Колико год анђели били ближи Богу него људи, њихова служба је, пре свега, да помажу човеку у централном задатку који стоји пред створеним светом. Човеку је дата централна улога у целокупној творевини – он треба да обједини духовни и материјални свет и да га узнесе ка Богу.

Отуда се у светој историји људског рода може пронаћи велики број забележених сусрета људи и анђела који су почели од стварања првог човека, а дешавају се и данас. Док је Бог био у већој удаљености од људи, познање о њему им се већим делом саопштавало преко анђела. Јуди су примали, преко анђела, наслућивања апсолутног, које је још духовно било веома удаљено од њих. Зато се у Новом Завету каже да се Стари закон (завет) дао руком анђела.

Али, од када је Син Божији примио људско тело, Бог се открива људима на начин који анђели не могу искусити или разумети. Остајући повезани, анђели и људи често комуницирају у симболима и саопштавају једни другима своја различита искуства о Богу.

Као и људи, анђели су створени са задатком да савршенство достигну у заједници са Богом. Као и људи створени су као слободне личности. Највиши од анђела, Деница, познатији као Луцифер – Светлоносач, онај у коме се, као Богу најближем, огледала божанска светлост, сматрао је, обузет гордошћу, овакав призив понижавајућим. Анђелски свет поцепао се на два дела.

Откривење, глава 12

7. И поста рај на небу. Михаило и анђели Његови ударише на ајдаху, и би се ајдаха и анђели њени.

8. И не надвладаше, и више им се не нађе меса на небу.

9. И збачена би ајдаха велика, стара змија, која се зове ђаво и сопона, која вара сав васиони свет, и збачена би на земљу, и анђели њени збачени бише с њом.

Архангел Михаило као победник над Сатаном◆

Минијатура из Јеванђеља, XI век.

Како се да кад год нека жива душа извођује победу над самом собом
присутан је архангел Михаило.

◆ Пад с Неба Сатане и побуњених анђела

Браћа из Лимбурга, минијатура из *Les Très riches heures du Duc de Berry*, 1410-1411. Саг у музеју Конде у Шантијију.

Све што је Бог створио било је добро. Побунивши се против Бога, Сатана и његови анђели изабрали су парадоксално постојање у непостојању. Својим падом, од анђела светлости они су се преобразили у анђеле tame. Сатана и његова војска до краја створеног света остају непомирљиви непријатељи и људи и анђела.

◆ Стварање света

Стварање света, слика Хиеронимуса Босха, 1450-1516, налази се у музеју Прадо у Мадриду.

Први стих Светог Писма: „У почетку створи Бог небо и земљу”, црквени оци тумаче као стварање духовног, невидљивог света („неба”) и видљивог, материјалног („земље”). Бог је створио свет ни из чега (заправо - изничега). Пре стварања света постојаје само Бог. Анђели су прва створена бића, испуњавају невидљиви духовни свет, а човеку који је створен на крају, као круна творевине, дато је да споји два света, небо и земљу.

◆ Рат на небу

Дрворез из Апокалипсе, Албрехта Дирера, 1498. године.

Свети архангел Михаил са својом анђeosком војском побеђује Сатану у облику змаја. Створен са слободном вољом, као и остали анђели и људи први и најдивнији од анђела, Луцифер, погордио се и подигао рат против Бога. На челу војске анђела верних Творцу, архангел Михаил збацио је побуњене анђеле предвођене Луцифером, или Сатаном, са Неба, из близине Божије, у паклену таму.

ПРВИ ЈУДИ [01. 02]

Деница и његови пали анђели у тами и изолованости дочекали су појаву Божјег створења, чија ће им слободна воља подарити нову снагу. Природа, створена као добра, чекала је своје уздизање ка вечном постојању у Богу да би је Човек, круна творевине, коме је она предата на управљање, предао у власт противнику – Сатани и увео у пропадљивост и пролазност.

Ко још не зна ту причу?

Зли дух, пали анђео, скрива се у прелепој Рајској башти у којој Бог и његова створења живе у слози и љубави. Као и много пута касније, лажно се представља.

„Змија беше лукава мимо све звери пољске”, сведочи нам Боговидац Мојсије, у својој првој књизи која се зове Постање.

Змија лако заговара безазлену прамајку. Ева, жена првог човека Адама, још увек не познаје лоше намере. Не познаје зло. Пали анђео, у обличју змије, нуди јој плод који је, гле случаја! једини забрањен за јело – јер се од њега умире.

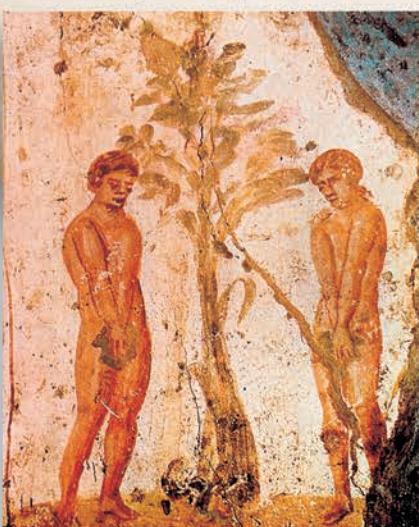
„Нећете ви умрети”, каже змија, „неко зна Бог да ће вам се у онај дан кад окусите с њега отворити очи, па ћете постати као богови и знати што је добро што ли зло.”

Адам и Ева појели су, то сви знају, плод са Дрвета познања добра и зла и нису умрли одмах. Умирали су полако, годинама, као што, до дана данашњег, њихови потомци који су од њих наследили смрт, умиру откако се роде. Људи се и данас хране плодовима који у себи носе привременост и пролазност – смрт. Животворна храна – Дрво живота израсло из Божје љубави, остало је у Рају из којег су Адам и Ева, познавши зло, изгнани.

Иако пророк Мојсије најпре помиње присуство палог анђела у Рајском врту, пред запечаћени Рај Бог је поставио анђеоског стражара.

Постање, глава 3

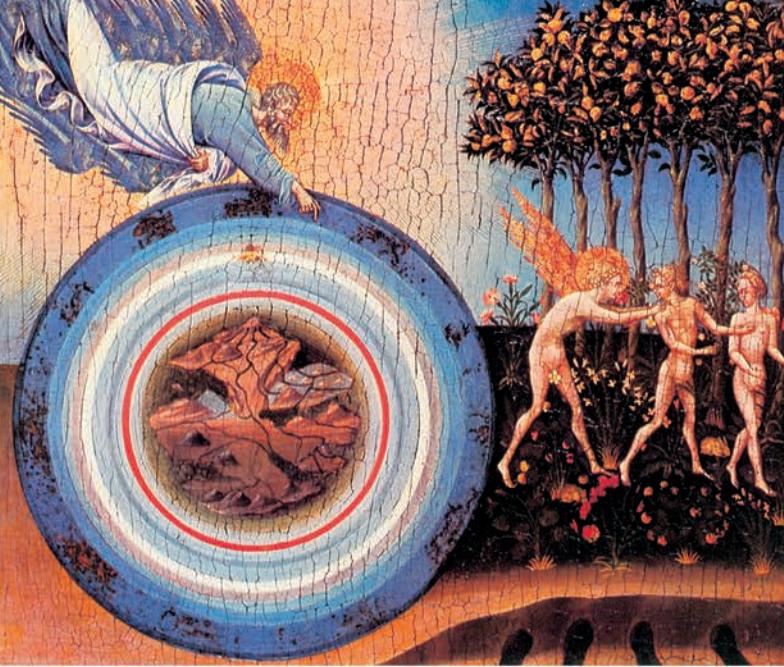
24. И изаћава човека и постави преј вршом едемским херувима, с пламеним мачем, који се вијаши и шамо и амо, да чува йући ка дрвету од живота.

◆ Адам и Ева пре греха

Адам и Ева, фреска на гробљу св. Петра и Марселина у Риму, крај III века.

Иако је смишао догађаја описаних у првим главама Светог Писма непроменљив - у различитим временима различито се подвлаче главни моменти на почетку драме људске историје. Утицај палог анђела, змије, на догађај који ће прекинути рајско стање првих људи неспоран је, али у којој мери човек прихвата свој део одговорности зависи од опште духовне климе времена у коме се живо ткиво Светог Писма тумачи.

◆ Изднање из Раја

Темпера на дрвету, рад Ђованија ди Паола, Сијена 1445. године.

Осекај изгнаности из Раја код савремених људи често доводи до притајеног беса и жеље за осветом Богу. У недостатку очуване симболичке свести људи често заборављају да изгнање из Раја прародитеља заправо и није казна већ последица слободног избора. Познања добра и зла. Ко пожели да осим добра позна и зло (значи оно што је ван Бога и ван онога што је Он створио) - не може да остане у Рају.

A D A M & H E V A cognito peccato suffusint faciem D E I, ac Morti obrisciuntur. Cherubim ante Paradisum uoluptatis cum flammoe gladio collocatur.

GENESIS III.

*Pour le peché qu'ilz feirent contre Dieu
Furent maudictz chascun selon l'offence:
Puis Cherubim les meet hors de ce lieu,
Et contre Mort n'eurent plus de deffence.*

B

◆ Умножено изгнање из Раја

Илустрација шреће главе Књиге постапа - стваро-запетих прича, Ханс Холбајн, 1543.

Прадитељски грех је пренет наредним генерацијама, могло би се рећи „кроз гене”, или фигуративно: као што се са сликаревог оригинала штампају стотине и хиљаде примерака исте слике.

◆ Огњени херувим чува врата Раја

Raj у сцени Страшног суда, живописано око 1318. Манастир Грачаница, Косово и Метохија.

Човеков повратак у рајско стање, иако толико прижељкан, није лак, чак није ни могућ током трајања земаљске историје. Заборављајући на симболиком набијену слику огњеног херувима, кога је Бог поставио да са мачем у руци чува прилаз Рају, људи су, поготово у XX веку, често посезали за утопијама које обећавају остварење Раја на земљи.

РАЗДВАЈАЊЕ [01. 03]

Од тренутка кад су се познањем зла раздвојили од Бога и једни од других, и на општем и на личном нивоу непрекидно траје процес раздвајања који се зауставља и покреће на супротну страну тек уз велике напоре.

У Светом Писму је записано да је почетак раздвајања језика - зидање Вавилонске куле. Раздвајање језика, немогућност да људи једни друге разумеју, донело је неизмерно богатство различитости, али и умножило забуну. Истина је замагљивана и релативизована различитим тумачењима истих појава. А тумачења често искључују једно друго.

Анђеле срећу људи различитих култура, различито их зову, али слично их описују. Тумачење Божијих порука које анђели носе - самим тим и Божијих наума - умногоме се разликује од културе до културе. Народи дају Богу различита имена и најзад, неописивог и несазнатљивог, почињу да га описују према моделу своје културе.

У хиндуизму:

Бхагавата пурана, певање 5, глава 2

2. Једном, жудећи шако за божансвјеном женом, нашао се у подножју планина. У шуној пажњи покајничкој ума, окренутој испосништву и обожавању Господара, највеће стваралачке силе универзума, Господара Браме, скујљао је праоцима цвеће и све осимаје поштребно за обред.

3. Разумевши га, Моћни Господ, највише биће универзума, послao је доле из свог боравишта небеску девојку, айсару Пурвахији.

У иранском зороастризму:

Зенд-авеста, глава 2

9. Ахура Мазда је са архангелима у Раиштвин Гаху обавио духовну Јазин церемонију и дао сва средства неоходна да би се савладао противник.

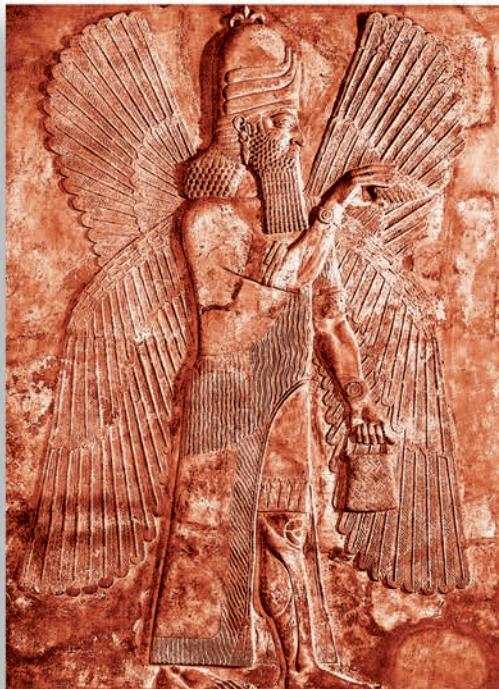
10. Расправљао је са свештима и духовима-чуварима људи и, као је изашао пре људе, свезнајућа мудрост, рекао је овако: „Шта вам више одговара: да вас донесем на свет у телесном облику и да се борите са ћаволом, и ћаво ће нестапи, и на крају ћу вас ја начинити поново савршеним и бесмртним и вратити вас у свет као поштуну бесмртне, непронађиве и без узнемирања, или шако да увек буде поштребно да вас ишиштим ог уништиштеља?”

11. И духови-чувари људи у вези са доласком у свет били су испоштени мишљења као свезнајућа мудрост...

Хиндуистичке апсаре у улици анђела♦

Апсаре, небеске играчице, као посланице богиње Кали позивају људе на љубав према Божанству. У поворкама будистичке иконографије имају јасно анђеоску улогу. На овој слици, насликаној на таваници једне индијске палате, апсаре играјући у колу формирају анђеоску мандalu - рајски круг, слику која посматрачу помаже да доспе у екстазу.

◆ Ахура Мазда

Из Хорсабада, сага у музеју Лувр, у Паризу.

Ахура Мазда, врховни бог старог иранског пантеона, овде је представљен у облику анђела.

У зороастризму Ахура Мазда је виђен као Врховни бог, крлати сунчев диск, највиши Анђeo чисте светлости, једини кога треба обожавати. Испод њега је било шест архангела - тако је велики религијски реформатор Зороастр видео остале старе иранске богове. Испод њих били су анђели.

◆ Крилати богиња

Египатска богиња Изида, на Средњем истоку, у Грчкој, Риму и у целом Средоземљу обожавана је као врховна богиња. Овде је приказана у облику анђела са раширеним крилима. Нуди загрљај у сну сједињења. Хришћани, поготово они из првих векова, кад је паганство било присутније у својим традиционалним видовима, паганске богове углавном су поистовећивали са палим анђелима, демонима.

◆ Вавилонска кула

Слика Питера Бројгела Старијег, сликана 1530-1569, налази се у Музеју историје уметности у Бечу.

Кроз историју тумачено као модел свих манифестација људске гордости, по Библији - зидање Вавилонске куле као конкретну последицу имало је пометњу језика. Људи су престали да разумеју једни друге. Настале су различите традиције. Без обзира на то, многа знања остала су универзална. То се може рећи и за знање о постојању невидљивих, анђеоских сила. Знање о самим анђеоским силама умногоме се разликовало од културе до културе.

◆ Крилати победа

Стајија крилатије Нике, грчке богиње победе, отпукана 1863. године на осмрту Самотраки, сага се налази у музеју Лувр, у Паризу.

Нике није имала у старој Атини посебан култ.

Најчешће је била везана за култ Зевса или Атине.

Помагач и гласник, Нике није била везана само за победе у рату него и за успех у најразличитијим подухватима. Временом је препозната као нека врста „посредника за успех“ између богова и људи.

АВРАМ [01. 04]

Бог није заборавио своје створење у којем је, иако палом, остао утиснут Божји лик. Историја Старог Завета историја је обнављања, иако непотпуног, изгубљене заједнице. Старозаветним праведницима, људима који су очували слух за Божје речи, своју вољу Бог саопштава преко бића која су остала у тесној вези са њим. Анђели су ти који, у Старом Завету, повезују Бога и људе. Праоцу Авраму, родоначелнику изабраног народа, у време кад су он и његова жена већ остарели без деце, три анђела доносе невероватну вест.

Прва књига Мојсијева, која се зове:

Постање, глава 18

2. *Поди^жавши очи своје ^изгледа, и ^изе, ^итри човека с^тајајаху према њему. И ^изгледавши их ^изгледа, им на сусрећи ис^пре^д врат^а шапора својега, и поклони се до земље;*

9. *И они му рекоше: где је Сара жена твоја? а он рече: ено је ^изгледа шапором.*

10. *А један између њих рече: до године у ово доба о^ти^ши ^иду до^ши к теби, а Сара ће жена твоја имати сина. А Сара слушаше на вратима од шапора иза њега.*

Пошто се Авраму и Сари родио син Исак, у племену више није било места за Агару, робињу са којом је Аврам раније добио сина. Агара, прогнана у пустину, добија небеску утеху.

Постање, глава 21

15. *А ка^д не^ти^ша воде у мешини, она баци д^еш^е по^д једно дрво,*

16. *Па о^ти^ше колико се може с^трелом доба^ци^ши, и седе према њему; јер говораше: Да не ^изгледам како ће умреши д^еш^е. И седећи према њему с^таја^ше ^игласно плака^ши.*

17. *А Бог чу ^иглас д^еш^ињи, и анђео Божји викну с неба Агару, и рече јој: шта ши је, Агаро? Не бој се, јер Бог чу ^иглас д^еш^ињи одан^де где је.*

18. *Усп^ани, д^игни д^еш^е и узми га у наручје; јер ћу од њега учинити велик народ. Своју љубав према Богу Аврам потврђује пристајањем на наизглед неразуман захтев да жртвује од Бога измољеног сина Исака. Анђео је ту да у драматичном тренутку саопшти праву вољу Божју.*

Постање, глава 22

10. *И измахну Аврам руком својом и узе нож да закоље сина свој. Али анђео Господњи викну га с неба, и рече: Авраме! Авраме! А он рече: Ево ме.*

11. *А анђео рече: Не д^ижи руку своју на д^еш^е, и не чини му ништа; јер сада познаш да се бојиш Бога, ка^д ниси ^изжало сина свој, јединца свој, мене ради.*

12. *И Аврам ^изди^жавши очи своје ^изгледа; и ^изе, ован иза њега заплео се у чешти роговима; и отиша^вши Аврам узе овна и ста^ли га на жри^ву меси^шо сина свој.*

◆ Дивљи ован

У ширем смислу, ован је симбол снаге. Ован заплетео је у трње, кога је Аврам по Божијем промислу могао да жртвује уместо свог сина Исака, симбол је Христа окруњеног трњем и жртвованог за спас људског рода.

◆ Кадеш

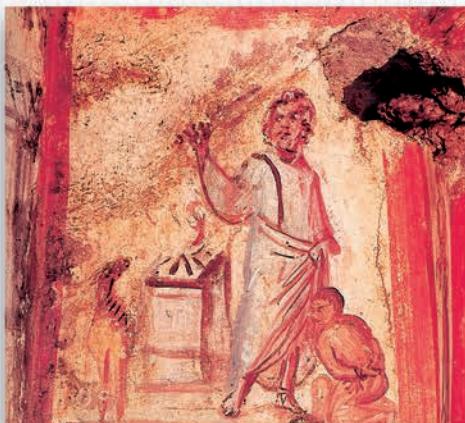
Место у пустињи Негев (пустињски регион у јужном Израелу), у Аврамово време на граници Едомске територије. Анђео је срео одбеглу робињу Агару (кад је први пут побегла од Аврама и Саре) у пустињи близу бунара на путу од Кадеша према Сурју. Тад јој је најавио рођење сина Исмаила и обећао умножење њеног семена „да се неће моћи пребројати од множине”. Јевреји су сматрали да је Исмаил предак бедуинских племена која су лутала по јужној Палестини, а постоје легенде по којима је он предак самог Мухамеда. Због тога су припадници ислама раније од хришћана називани Исмаилани или по Исмаиловој мајци – Агарјани.

◆ Гостољубље Аврамово ◆

Део четвороделне новгородске иконе с почетка XV века, налази се у Руском музеју у Санкт-Петербургу.

Аврам и Сара указују гостољубље неочекиваним гостима. Три анђела који су посетили праоца Аврама и Сару и најавили им рођење сина Исаака, у иконографији се сматрају симболом Свете Троице.

◆ Жртва Аврамова

Фреска у подземном гробљу у Via Latina у Риму, IV век, у Лондону.

Најдраматичнији чин вере у Старом Завету. Аврам се спрема да изврши вољу Божију и да жртвује сина Исаака, кога су он и Сара добили у старости. У последњем часу Бог шаље анђела да заустави Аврама, који је показао безграницну веру. Уместо Исаака, на жртву ће бити принет ован који се роговима заплео у оближњем грму.

◆ Исламски арханђел

Исрафил

Дејашљ из арапског рукописа, из XVI века, налази се у Британском музеју у Лондону.

У исламу, Исрафил је арханђел који ће дувањем у трубу са светог камена у Јерусалиму најавити дан васкрсења. Виђења анђeosког света у хришћанству и исламу имају много сличности. Ислам се наслења на исте корене као и хришћанство и Аврама доживљава као свог праоца.

Содома и Гомора ◆

Слика Јана Бројгела I (1568-1625), налази се у Старој Пинакотеци у Минхену.

Катализма у којој су нестали градови Содома и Гомора вековима је распаљивала машту уметника. Научна истраживања довела

су до закључка да су два града, чувена по неморалу и бесловесној распуштености, нестали убрзо после 2000. године пре Христа, у великом земљотресу који је вероватно био пропраћен експозијама, муњама, продором природних гасова и општим пожарима. Сурвавање земљишта ослободило је вулканске силе које

су створиле дуже пукотине у дубинама и цела Сидимска долина, у којој су се налазили Содома и Гомора, потонула је у Мртво море.

◆ Арханђели под оружјем

Грузијска икона од кованог сребра, израђена у Цјурмиу у XI веку.

Стара икона приказује арханђеле Михаила и Гаврила под оружјем, опасног изгледа. Анђели, који су посетили Лота, нису се тако приказали Содомљанима, нису изгледали као моћни гласници Божији. Содомљани су чак хтели да их напаствују, а Лот је имао потребу да их заштити.

Пејзаж на прилазу Мртвом мору ◆

Мртво море се налази између Израела и Јордана, Јudeјских брда, на западу, и Трансјорданског платоа, на истоку. Његов јужни крај одликује се дивљим и пустим пејзажима.

„На узнемирујући начин је беспримерна катастрофа за вечита времена утиснула свој печат у овај предео. Врло ретко се каква група номада провлачи кроз неку од стрмих и испуцаних долина” – записали су у XIX веку први научни истраживачи Мртвог мора, читавих 38 векова после катастрофе која је задесила градове Содому и Гомору.

70T [01.05]

Постоје, ипак, и такви међу људима који су у стању да, без злоупотребе, прихвате Божје старање. Уочи уништења Содоме и Гоморе, праведном Лоту, нећаку праоца Аврама, долазе у посету два анђела. Један од њих је, по предању, свети архангел Варахил.

Постање, глава 19

1. А увече дођоше два анђела у Содом; а Лот сеђаше на вратима содомским; и као их угледа, усipaде ће их спрети, и поклони се лицем до земље,
 2. И рече: Ходиши, гостију, у кућу слуге свој, и пренођиш и отериши ноге своје; па сутира рано као усипанеше пођиш својим пуштем. А они рекоши: Не, него ћемо пренођити на улици.

Иако праведни Лот није допустио својим небеским гостима да преноће на улици, то није спречило грађане Содоме, за које претходно Мојсије каже да су били познати по свом обесном и раскалашном животу, у покушају да отму придошлице. Лот својим суграђанима у замену нуди своје невине кћери, али анђели, који су дошли да заштите праведника, не допуштају такво безакоње.

Постање, глава 19

15. А кад зора забеле, навалише анђели на Лошта говорећи: устани, узми жену своју и две кћери своје које су ту, да не погинеш у безакоњу града.
 16. А он спаја оклевати, ше људи узеши за руку њега и жену његову и двије кћери његове, јер да беше жао Господу, и изведоши га и пуститиши га иза града.
 17. И кад их изведоши на Ђорђе, рече један: избави душу своју и не обазири се наштрај, и у целој овој равни да ниси спаја; бежи на оно брдо, да не погинеш.
 18. А Лош им рече: немој, Господе!

Саосећање праведнику није било довољно да се избави Содома и Гомора. За неке избавитељи, а за друге судије, анђели су више пута у старозаветној историји виђени како извршавају сувре задатке егзекутора. Васпитне методе које Бог у Старом Завету користи чине се, са данашње тачке гледишта, суврим и неразумљивим. Стари Завет није време љубави већ закона, у чијем одсуству влада безакоње.

◆ Мртво море

Феничански свештеник Санхуннатон у пронађеној „праисторији” написао је: „Долина Сидима утонула је и од ње је постало море које се вечито испараја и које је без риба, слика освете и смрти безаконика.” Ниво Мртвог мора је око 400 метара испод морског нивоа. Мртво море је најнижа водена површина на свету. Количина соли у води је толика да човек практично не може да потоне. Римљани, Грци и Арабљани оставили су велики број записа о отровним испарењима која се дижу свуда из Мртвог мора. Осим што у води нема живог света, ниједна птица није могла да га прелети. Приликом прелетања, животиње би изненада падале мртве у воду.

ЈАКОВ [01. 06]

Јављања анђела старозаветним патријарсима готово да увек претходе прекретницама у историји изабраног народа, која се и сама може посматрати баш као збир путоказа који, у виду небеских сила, у име Божје искрсавају пред одабраним људима.

Неретко се такви помаци појављују у загонетном простору који је, до данас, остао оаза недокучивог у мору извесности - у сну.

Постање, глава 28.

10. *А Jakov otišao od Vircaveje iđući u Хaran.*

11. *И дође на једно месец, и онде заноћи, јер сунце беше зашло; и узе камен на оном месецу, и међину ћа себи под главу, и засна на оном месецу.*

12. *И усни, а што лесиве стапајаху на земљи а врхом шпицаху у небо, и где, анђели Божји по њима се пењаху и силажаху;*

13. *И где, на врху стапајаше Господ, и рече: Ја сам Господ Бог Аврама оца твојог и Бог Исаков; шту земљу на којој ставаш шеби ћу дати и семену твом;*

14. *И семена ће твој бити као праха на земљи, те ћеш се раширити на зид и на исток и на север и на југ, и сви народи на земљи благословиће се у шеби и у семену твом.*

Ако се дешавају на јави, место оваквих појава не ретко остаје чврна тачка неба и земље. После једног оваквог сусрета, праотац Јаков, Исаков син, даровао је своје име целом Изабраном народу.

Постање, глава 32.

24. *А кад осјаја Jakov сам, па се један човек рваши с њим до зоре.*

25. *И кад види да ћа не може савладати, удари ћа по зглавку у стегну, те се Jakovu ишичиши стегно из зглавка, кад се човек рваши с њим.*

26. *Па онда рече: Пусти ме, зора је. А Jakov му рече: како ти је име? А он одговори: Jakov.*

28. *Тада му рече: отиселе се нећеш звати Jakov, него Израиль; јер су се јуначки борио и с Богом и с људима, и одолео си.*

29. *И Jakov надену име ономе месецу Фануил; јер, вели, Бога видех лицем к лицу, и душа се моја избави.*

Арханђел Михаило ◆

Злато и емајл, иконица-оков изгубљене књиге из XI-XII века, потиче из свештогорској манастира Хиландара, а налази се у Народном музеју у Београду.

